

Olimpiskā izglītība pasaulē

Irēna Upeniece, Voldemārs Arnis

Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas fakultāte, Latvija

Ievads. Grandiozākais sporta pasākums pasaulē ir olimpiskās spēles. Mūsdienu olimpiskās spēles ir to tradīciju un ideju turpinājums, kuras izkristalizējās seno laiku olimpiādēs. Mūsdienās olimpiskā izglītība tiek sekmēta gandrīz katrā pasaules valstī un neapšaubāmi tā ir ļoti aktuāla ne tikai olimpisko spēļu dēļ, bet galvenokārt to vērtību dēļ, kas ir tās pamatā. Olimpiskās izglītības aizsākumi meklējami olimpisko spēļu vēsturiskajos darbos, un tā īpaši aktualizējās 20. gadsimta astoņdesmitajos gados. Olimpiskā kustība ir nepārtraukts process, kas pieejams jebkuram cilvēkam jebkurā vecumā neatkarīgi no viņa sociālā stāvokļa un fiziskajām spējām. Olimpiskās kustības gars dzīvo ne tikai olimpisko spēļu laikā, bet arī ikdienā, vienodams cilvēkus visos kontinentos un aizraudams dažādu paaudžu pārstāvjus.

Darba mērķis. Apzināt olimpiskās izglītības aktualitātes dažādās pasaules valstīs un noteikt attīstības tendences, kā arī raksturīgākās iezīmes.

Materiāls un metodes. Apkopot dažādos avotos (zinātniskajā literatūrā un interneta resursos) iegūtās informācijas loģiski secīgo analīzi, salīdzinājumu un izvērtējumu.

Rezultāti. Plašs ir pasaules valstu saraksts, kurās tiek realizētas dažādas olimpiskās izglītības programmas. Olimpiskās izglītības realizācija tiek veikta dažādās valstīs (Kanādā, ASV, Lielbritānijā, Norvēģijā, Ķīnā, Grieķijā, Krievijā, Baltijas valstīs), kā arī pētīta, un pētījumu rezultāti tiek aprakstīti. Olimpiskās izglītības programmas ir tikpat dažādas kā valstis, kurās tās tiek realizētas, taču visām ir vairākas kopīgas iezīmes: lielākā daļa programmu ir veidotas bērniem (pat pirmsskolas vecuma bērniem) un jauniešiem (studējošiem, īpaši ar sportu saistītajās programmās); programmās ir iekļauti temati, kas piedāvā vēsturisku informāciju par antikām un modernām olimpiskām spēlēm, mūsdienu olimpisko kustību un attiecīgās valsts olimpiskās kustības prioritātēm un attīstības tendencēm; programmās paredzēta tādu īpašību pilnveidošana un audzināšana kā mērķtiecība, drosme, izpalīdzīgums un iejūtīgums, kā arī tādas būtiskas prasmes un kompetences kā kritiskā domāšana, lēmumu pieņemšana, atbildība par savu darbību. Programmas ir veidotas tā, lai varētu veikt starppriekšmetu integrāciju.

Tiek meklētas arvien jaunas iespējas olimpiskās izglītības programmu uzlabošanai un popularizēšanai. Kopš olimpiskās izglītības pirmsākumiem Latvijā ir paveikts ievērojams darbs: izveidota Latvijas olimpiskā akadēmija, veikti pētījumi, izdotas grāmatas, aizstāvēts promocijas darbs, īpaši godināti olimpieši, uzņemtas filmas. Minēto darbu galvenais mērķis ir veidot izpratni par olimpisko kustību.

Secinājumi. Olimpiskā kustība ir nepārtraukts process, kas pieejams jebkuram cilvēkam jebkurā vecumā neatkarīgi no viņa sociālā stāvokļa un fiziskajām spējām. Grandiozākais sporta pasākums pasaulē ir olimpiskās spēles. Olimpiskās kustības būtība balstās uz olimpisko izglītību. Olimpiskās izglītības programmas ir tikpat dažādas kā valstis, kurās tās tiek realizētas, taču visām ir vairākas kopīgas iezīmes: veidotas mācību programmas dažādām mērķa auditorijām, visās programmās ir iekļauti temati, kas piedāvā vēsturisku informāciju. Olimpiskās izglītības realizācija tiek veikta dažādās valstīs, īpaši pārdomāti un sistemātiski Kanādā, ASV, Lielbritānijā, Norvēģijā, Ķīnā, Grieķijā, Krievijā, Baltijas valstīs, kā arī tiek meklētas arvien jaunas iespējas tās uzlabošanai un olimpisko ideju popularizēšanai.